

mei guttis noctium (Cant. v, 3, 2). Ac si dicat: O soror mea, cohæres mea, amica mea, conscia secretorum meorum; columba mea Spiritu sancto illustrata, immaculata mea terrenis curis exuta, *Aperi mihi*, id est, fac mihi pervia corda errantium prædicando. *Caput meum plenum est rore*; id est, deitas mea circumdata charitatis fervore est. *Et cincinni mei guttis noctium*; id est, collectiones fidelium sententiis hæreticorum. Ad quem sponsa: *Exspoliavi me tunica mea, quomodo induar illa?* id est, deserui sæcularia, quomodo repetam illa? Removi me a prædicatione, quomodo reincipiam? *Lavi cogitationes et affectiones, quomodo inquinabor sordibus mundi?* Sed hos pedes discipulis lavat Dominus per sponsonem suæ orationis, ubi dicitur: *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris* (Matth. vi, 12).

7. Quod sequitur: *Vos mundi estis, sed non omnes*, exponit Evangelista, cum dicit: *Sciebat Jesus quis eum erat traditurus; propterea dixit: Non estis mundi omnes*. Sequitur: *Postquam lavit pedes eorum, et accepisset vestimenta sua, cum recubisset, dixit iterum eis: Scitis quid fecerim vobis, ego Dominus et magister? Exemplum enim dedi vobis, ut et vos ita faciatis*. Hoc si memoriæ commendastis, expositum est. Postquam lavit pedes discipulorum, id est, impleta purgatione per sanguinem suum, accepit vestimenta, quia immortalis factus. Cum recubisset, id est, cum ad dexteram Patris sedisset, dixit per Spiritum sanctum, missum in linguis igneis. O beatos pedes, o pedes felices, qui talem ac tantum meruerunt habere lavatorem! De pedibus electorum dico, de Judæ traditoris pedibus non dico. O beate Petre, o felices Apostoli, ante pedes quorum astitit humilis Creator Angelorum; o beata purgatio! o beata lavatio, quæ mundat leprosos, curat ægros, vulnera sanat, cicatrices solidat, lumen donat cæcis, gressum claudis, pulchritudinem fœdis, divitias egenis, mœstis lætitiæ, pœnitentibus veniam, mortuis vitam! O grande gaudium, immensa lætitia!

8. Christus postquam lavit, vestimenta sua accepit; post mortem carnis, gloriam habuit resurrectionis. Post sanguinis effusionem, accepit corporis immortalitatem. Deinde recubuit, deinde requievit, cœlos ascendit, ubi sedet benedictus in dextera Dei Patris. De illo accubitu discipulis intonat, instruit, docet per Spiritum sanctum, et per ipsos intonat gentibus cunctis. Et quid dicit? *Scitis quid fecerim vobis? Vos me vocatis, Magister, et Domine; et bene dicitis, sum etenim*. Hoc est quod promiserat Petro dicens: *Scies autem postea*. Hic invitatur ad sciendum quod prius nesciebant. Quod dicit: *Vos vocatis me, Magister, et Domine; et bene dicitis, sum etenim*; non est de arrogantia, sed de veritate. Qui enim necessitate cogente, vera de se bona loquitur, tanto magis verius humilitati jungitur, quanto et veritati associatur. *Vos vocatis me, Magister, et Domine; et bene dicitis, sum etenim*. Ego sum

magister, ego sum Dominus. Ego sum magister sine errore, ego sum magister sine falsitate: ego sum magister bonitatis, ego sum magister sanctitatis. Qui sequitur me, bene vadit, ambulare male non poterit. Ego sum Dominus vitæ, Dominus mortis, Dominus cœli, Dominus terræ, Creator cunctorum, et Dominus omnium. *Si ego ergo lavi pedes vestros Dominus et magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes*. Sicut prius exemplo, sic nunc eos verbo instruit Magister veritatis. Hic enim sumitur argumentum habendæ humilitatis: ac si dicat: Si ego qui sum Dominus et magister, lavi pedes vestros, et vos qui non estis magistri nec domini, debetis alter alterius lavare pedes. *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum feci vobis, ita et vos faciatis*.

Et est sensus: Si ego lavi pedes vestros, id est, si ego dimisi vobis peccata, qui sum Dominus Deus potens omnia; et magister, sciens omnia antequam fiant: vos qui estis servi et discipuli, debetis in vos peccantibus dimittere, et pro eis orare. *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis*. Non eritis boni servi, si non fueritis secuti Dominum: nec veraces discipuli, si deviare ritis a doctrina magistri.

9. Audite, prælati, qui cathedram tenetis regiminis. Putatisne, tenetis exemplum Domini? Unusquisque nostrum conveniat conscientiam suam; gaudeat si tenet: si non tenet, jam non est discipulus Domini. Melius illi esset si haberet mœlam asinariam in collo, et demergeretur in profundum maris, quam ut esset sortitus nomen abbatis. Melius illi esset, si esset custos porcorum, quam quod esset abbas monachorum. O pelvis Domini! o humilitas Christi, quam longe recessisti! O quam sunt rari, o quam sunt pauci qui aquam in pelvim mittant, et flexo poplite ad lavandum pedes discipulorum petant! Peccat frater, offendit frater, in aliquod delictum cecidit: non est pelvis, non est aqua, non est qui se præparet ad illum abluendum, sed potius ad expellendum. Disceite, prælati, quod hoc non est de regula Christi. Ille lavit pedes discipulorum genibus flexis: et vos non vultis lavare sordes vestrorum conservorum totis corporibus in terram prostratis? Non est discipulus super magistrum. Peccat monachus, peccat conversus: pulverem portat in pede; imo forte toto corpore tabescit in cute. Tolle aquam, tolle doctrinam de pelvibus magistri, de præceptis Domini: curre ad eum non in equo Pharaonis, sed in humilitate Redemptoris; vultu placido, mente tranquilla, quam citius potes, lavare festina: ne pulvis vertatur in scabiem, scabies vertatur in lepram, et leprosus expellatur de grege Domini. Sed si obstinatus fuerit, et emendare noluerit, dicens: *Non lavabis mihi pedes in æternum: dic et tu ei: Si non laveris, non habebis partem* cum Christo Domino. Postea si cum Petro assentire voluerit, lava eum cum omni humilitate, mansuetudine et misericordia, ut tu ipse misericordiam a Deo consequaris. Quod si non feceris, non tenes exemplum Christi, nec es disci-

pulus Christi. Quod Christus fecit, facere dedignaris? Quod Dominus fecit, servum cur facere tædet? *Non est servus major domino suo; nec apostolus major eo qui misit illum*. Sicut ego patior, et vos patimini: sicut me humilio, et vos humiliamini.

10. *Si hæc scitis quæ feci et docui, beati eritis, si feceritis ea. Non de omnibus dico: ego scio quos elegerim*. Non de omnibus dicebat, quia Judas apostata erat. Elegerat 604 duodecim: sed unus diabolus erat Judas Iscarioth, qui contra Dominum levavit calcaneum: de quo ipse dixit, *Ut impleatur Scriptura: Qui manducat panem meum, levavit contra me calcaneum suum*. O Juda infelix! dominicum panem manducas, et contra Dominum calcaneum levas! Heu, quanti Judæ, qui panem Domini manducant, et Dominum in operibus suis calcæ percutiunt. Quanti de altari vivunt, qui altari non serviunt; imo Dominum altaris pro nihilo ducunt! Heu, quod magis dolendum est, quanti sacerdotes, sed falsi sacerdotes, qui panem Christi, corpus Christi sumunt ore, et Christum conculcant pede, putidi fetore luxuriæ, infecti veneno nequitiae! Isti sunt Judas Iscarioth, qui nisi se in melius commutaverint, utinam nati non essent. Sed tu, serve Dei, monache Christi, tene exemplum, et habebis promissum: fac quod jussit, ut possis venire ad illam beatitudinem quam promisit. Sequitur:

11. *A modo dico vobis prius quam fiat, ut, cum factum fuerit, credatis quia ego sum*. Et est sensus: Usque hue toleravi et tacui, sed jam noto proditorum antequam fiat, quod mox est faciendum; ut, cum factum fuerit, credatis quia ego sum ille de quo Scriptura illa prædixit. Vos ergo, fratres mei, discipuli Christi, cogitate quid Iscarioth fecit, et videte ne consimilia faciatis. Judas contra Christum levavit calcaneum: vos ante illum prosternite corpus et animam. Judas ab illo recessit: vos autem sequimini illum. Judas vendidit illum Judæis, vos autem vendite quæ habetis, ut possitis comparare eum. Non solum autem quæ habetis, sed etiam vosmetipsos pro amore tantæ pulchritudinis margaritæ pro nihilo reputetis, et illi soli placere, quantum potestis, contendite: ut ego et vos ad illius gaudia sine fine mansura, quæ ipse est, valeamus pervenire, per eundem mundi salvatorem, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO III.

In vers. 20-30 cap. xiii Joannis.

1. Cum de jure conditionis humanæ omnem hominem exire oporteat ad opus suum, et ad operationem suam usque ad vesperam, et Scriptura non possit solvi, necesse est ut unusquisque dum in corpore vivit, operari non cesset quod sibi expedit in æternum. Nam cito veniet tempus et hora, quibus labor omnis et universa cura laboris cessabit: et tunc omnis homo secundum suum laborem mercedem habebit. Igitur cum nihil sit dulcius, nec æquius quam respicere in mandatis Domini, in lege

Christi meditari elegi; quia mihi bonum est lex Redemptoris mei super millia auri et argenti; et de fructu laborum meorum cuilibet dare petenti. Tu autem, mi lector, ausculta diligenter; et quid tibi pro me loquatur Christus, observa. Ipse est quo nullus major, nullus melior; quo nullus pulchrior, nullus dulcior, nullus charior: gloria sanctorum, decus Angelorum, auctor et creator cunctorum, qui ait discipulis: *Amen, amen dico vobis, qui accipit si quem misero me accipit: et qui me accipit, accipit eum qui me misit*. Postquam Dominus et Salvator noster suo exemplo docuerat humilitatem, et carnis passionem, supponit honorem, ut eos consoletur, affirmans quod ipse et Pater ejus in illis recipitur, qui pro illius amore recipiuntur. Hic est notandum quod in misso non missi, sed mittentis auctoritas commendatur. Qui ergo accipit nuntium Christi, Christum accipit: et si Christum, et Patrem Christi.

2. Quid audis, o christiane? Veritas loquitur: Veritas mentiri non potest. Ait enim: *Qui accipit si quem misero me accipit*. Quem mittit? quis est enim nuntius? Venit pauper, venit mendicus; advena est et peregrinus; non habet quod vestiat, non habet quod manducet, non habet ubi caput reclinet: venit ad januam tuam, ad domum tuam, non tanquam frater fratrem, non tanquam consors consortem, sed tanquam servus dominum petit panem, postulat vestem, apud te quaerit hospitari pro amore Christi. Quid tibi videtur? quis est ille mendicus, iste peregrinus, qui apud te pro amore Christi tam humiliter, tam suppliciter orat hospitari? 605 Missus Christi est, nuntius Christi est: non est solus; cum illo est Christus. Gaudens suscipe, grater refice, servi devote cum timore et reverentia magna: Christum suscipis, Christum reficis. Gaude et lætare, quod talem meruisti habere convivam. Felix mensa, beata mensa, in qua Christus convivatur, in qua Deus reficitur: infelix mensa, cui deest talis conviva. O quam misera mensa, imo quam miser dominus mensæ, qui pauperem pellit a mensa, qui pauperi claudit misericordiae viscera! O serve nequam, cujus viscera negligunt aperire marsupium pietatis! Nonne oportuit te misereri conservo tuo? Quis tibi donavit quod habes? Nonne pauperis Dominus? nonne pauperis et tui Creator? Nonne natura vos creavit æquales, et una eademque conditione estis exituri? Cur non te tangunt confinia sortis? Suscipe miserum, recolle mendicum et peregrinum; refice famelicum, vesti nudum, et operibus misericordiae incumbe prout potes. Cum pauper petierit, manum aperire non differas: nam elemosynam tuam cum paupere fratre suscipit Christus. Tu autem, mi lector, ne pauperem, queso, abhorreas, sed tam cito cum illum videris, adorare ne negligas, licet sit scabiosus, sive leprosus, veste sordidus, anhelitu fetidus, tamen brachiis charitatis astringe, et quod a te petierit, charitative impende. In veritate donas Christo, accipit Christus, ipsemet testis, ipse mentiri non potest, et in die judicii

tibi redditurus est mercedem æternam. Sequitur: **A** 3. *Cum hoc dixisset Jesus, turbatus est spiritu, et protestatus est et dixit: Amen, amen dico vobis, quia unus ex vobis me tradet.* Turbatus Jesus ex nostra infirmitate, non ex sua potestate: nostra infirmitas in eo turbata est, non sua potestas, sicut et vere passa: voluntarie accipit turbationem, ne desperet servus necessitate turbatus. Qui turbatus spiritu, significat perturbandos spirituales ex charitate, cum urgens causa, zizania a tritico ante messem cogit separare, id est ante diem iudicii cogit excommunicare. Sed notandum est quod sunt duæ perturbationes: scilicet, turbatio carnis: turbatio spiritus. Turbatio carnis est passio carnis; turbatio spiritus est timor, anxietas et similia. Non carne, sed spiritu turbatur Dominus cum dicturus esset: *Unus ex vobis me tradet*: non quod tunc primum subito cognoverit, et repentinum malum eum turbaverit; sed quia jam eum fuerat expressurus, ut non lateret; et ille erat exiturus, et Judæos adducturus; turbavit eum proximum periculum proditoris, sicut superius dictum est, turbavit eum imminens passio, sicut inferius dicitur: *Nunc anima mea turbata est, et quid dicam?* (Joan. xii, 27.) Hæc dixit appropinquante hora passionis. Turbatus est Dominus Jesus spiritu, et protestatus est quod occultum fuerat et dixit: *Amen, amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me.* Ac si diceret: Unus ex vobis exiturus est, et tradet me; unus ex vobis, sed non vinculo charitatis unitus, est me traditurus. Aspiciant ergo discipuli ad invicem, hæsitantes de quo diceret. Non minima turbatio, timor et anxietas apostolorum mentem vexabat. Putas quomodo Petrus et sancti apostoli latebras mentis intrabant, ut si in auctorem vitæ saltem in cogitatione aliquid sinistrum putassent, non parum erant turbati? nam pallor qui erat in facie, declarabat dolorem qui vigeat in mente. At nil doloris gerebat, qui astutam rabido portabat sub pectore vulpem: non erat dolens, cui ingens dolor inesse debebat.

4. O bonitas Redemptoris! o pietas Creatoris! neminem vult perire, sed omnes fieri salvos: specialiter non designat traditorem suum, ne fieret impudentior vel inverecundior manifeste deprehensus. Manifestat ergo crimen, et dat locum poenitentiae, ut proditor videns se latere non posse, agat poenitentiam. Sed vir ille perditionis, nullius poenitentiae lamenta suscipiens, talis, vel pejor remansit, qualis fuerat prius, transiens in affectum cordis. Illi vero quorum ingens procella doloris corda turbabat, ad invicem aspiciant, dubitantes de quo diceret; quia etsi nota fuit cuique conscientia sua, alterius tamen erat ignota. Erat ergo recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Felix, inquam, discipulus ille, cui sic erat familiaris auctor vitæ, **606** quæ nunc est, et futuræ: nimis honoratus est discipulus ille, qui sui capitis habuit reclinatorium tam venerabile pectus, scilicet Jesu, Jesu Christi creatoris cunctorum. Jesus autem valde

eum diligebat, quem tanto honore sublimabat. O quam bene quiescebat, qui supra pectus Christi quiescebat! O beate apostole Dei, discipule Jesu Christi, Joannes beate, utinam mererer illius dulcissimos pedes osculando lacrymis rigare, in cujus pectore tu meruisti dormire! Utinam faciem illius a longe saltem possem contemplari, in cujus pectore tam dulciter dormire meruisti! Hic enim de se quasi de alio dicit, ut rerum gestarum scriptor, non sui videatur prædicator esse. Per sinum sive pectus significabatur illud secretum, de quo bibi divinitas sacramentum. Hunc diligebat Joannem non plus omnibus, sed familiarius, ut per pacem exiret de vita, non per passionem. Huic innuit Simon Petrus et dixit: *Quis est de quo dicit?* Sciebat autem Petrus, quod Christus quodam privilegio amoris Joannem diligebat, nec ei celaret suæ divinitatis secretum: innuit ideo ei Petrus, ut interrogaret eum, *Quis est?* Itaque cum recubisset supra pectus Jesu, dixit: *Domine, quis est?* Et merito de proditore suo magistrum interrogare non timuit, cui jam in sinu Divinitatis, veritatis magister rimari secreta polorum monstravit. Et dicit: *Domine, quis est?* quis est ille infelix? quis est ille nequam? quis est ille maledictus? quis est traditor tuus? illum mihi rogo ne celes, cui tuæ divinitatis secreta es dignatus revelare. Cui Dominus: *Ille est, cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Iscariotis.* Panis intinctio significat fictionem Judæ, qui fictus amicus venit ad cœnam. Quæ enim tinguntur, non mundant sed inficiunt.

5. Sed quis panis iste fuerit quem Judas accepit intinctum; si Dominus dederit, lectorem meum, si audire dignabitur, non relinquam suspensum. Sed primum sciendum est, quod panis multipliciter accipitur in sacra Scriptura. Per panem aliquando intelligitur Dominus, aliquando gratia spiritualis, aliquando eruditio divinæ doctrinæ, aliquando hæreticorum prædicatio, aliquando subsidium vitæ præsentis, aliquando jucunditas humanæ delectationis. Dominus dicitur panis, sicut ipse ait: *Ego sum panis vivus, qui de caelo descendi* (I Joan. vi, 51). Si volumus dicere quod Dominus fuit ille panis, quem traditor accepit intinctum, non relinquimus tramitem veritatis. Judas igitur panem intinctum accepit, quia Dominum Jesum tantum hominem et non Deum putavit. Buccellam intinctam, vel panem subcinericium intinctum comedit, quia etsi Dominum moriturum, tamen resurrecturum non credidit. Iste beatissimus panis fuit intinctus, cum pedes in cruce pro nostra salute fuissent fixi, visus est non habere speciem nec decorem. Hunc Judæi qui per Judam significantur, panem intinctum comedunt, quia Christum Jesum non Deum, sed purum hominem fuisse credunt: et mortem illius concedunt, sed resurrectionem adhuc non admittunt. Panem intinctum rodit, qui Filium Virginis ante omnia sæcula fuisse contradicit. Ab illo panis intinctus rodi-

tur, qui a fidei soliditate deviat; nec hunc panem solidum digne poterit manducare, qui fidem catholicam voluerit infirmare. Dicitur panis gratia spiritualis, ut est illud propheticum: *Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem, et claudit oculos suos ne videat malum: iste in excelsis habitabit; munimenta saxorum sublimitas ejus: panis ei datus est, aquæ ejus fideles sunt* (Isai. xxxiii, 13, 16). Et est sensus: *Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem*, id est qui suadentibus peccatis, quæ carne et sanguine nascuntur, non præbet consensum; *et qui claudit oculos suos ne videat malum*, id est omni quod rectitudini adversum est, non appropinquat: *iste in excelsis habitabit*, quia quamvis eum adhuc caro in inferioribus retinet, mentem tamen sublimibus junxit. *Munimenta saxorum sublimitas ejus*, quia qui abjecta desideria terrenæ conversationis calcat, ad supernam patriam per præcedentium patrum exempla se subleat: et quia per contemplationis donum gratia spirituali satiatur, apte subjungitur, *Panis ei datus est*, id est donum gratiæ spiritualis percepit, quia se ab infirmis et imis coelestia sperando suspendit. Hunc igitur panem, **607** scilicet gratiam, quam illi dederat Dominus, intinctum accepit, quia in Jesum consummatorem virtutum, non amorem, sed rancorem exercuit. Huic debebatur panis intinctus, cujus sanctitatem vultus palliabat sophisticus. Nam religionem simulabat in facie, quam non habebat in mente; sanctitatem prætendebat in veste, quam alienabat in corde: foris agnus in publico, intus lupus in occulto; foris discipulus Christi, intus discipulus diaboli. Multi enim hunc panem comedunt, quia religionem, quam prætendunt in verbo, non ostendunt in facto. Quanti monachi in monasterio sancti Benedicti sunt, qui aliis lugentibus ridet, aliis dolentibus gaudent; corpore claustrales, mente vagi, et nunquam stabiles? Pigri ad lectionem, tardi ad orationem; in ecclesia dormientes, in refectorio vigilantes; de vigillis longis dolentes, sed de longo convivio gaudentes; claustrum exsecrantes, auditorium diligentes; extra chorum pro infirmitate frequentius remanentes: infirmitorium non pro infirmitate carnis, sed pro desiderio carnis, torvis luminibus aspicientes; semper murmurati et detractores. Quid aliud isti miseri agunt, nisi quod panem intinctum comedunt? Profecto isti tales traditorem Judam sequuntur, et cum Juda, nisi resipuerint, videant ne damnentur. Sequitur:

6. *Post buccellam tunc introivit in eum Satanas. Et dicit ei Jesus: Quod facis, fac citius.* Quidam enim putant quod tunc Judas corpus Christi accepit. Sed sciendum est, quod jam omnibus distribuerat Dominus sacramentum Corporis et Sanguinis sui, inter quos et Judas fuit. Deinde per buccellam intinctam exprimitur traditor. Multi enim falsi religiosi et falsi tonsurati, cum pie religionis communiter dominicum Corpus accipiunt, ab illis discerni non possunt, nisi per buccellam intinctam, quæ est

detractio, murmuratio, inobedientia, verborum lascivia, occulta pecunia, et forte graviora peccata. Qui talis est, monachus non est, imo Judæ traditori consimilis est. Sed quisquis est miser ille, timeat poenitendo quod sequitur, ne cum Juda traditore damnetur. Sequitur enim, *Tunc introivit in illum Satanas*, ut plenius possideret, in quem jam intraverat. Tunc introivit ut deciperet, et a consortio Apostolorum extraheret, ut eo jam non in occulto, sed manifeste utens libera potestate, in barathro perditionis mactaret et perderet. Et quod de traditore fecit, hoc de consimilibus facere non desistit. Nam quem diu in monasterio possederit servum, ad ultimum nec socium monachorum relinquit, et traditorem quem in monasterio tenebat, jam extra monasterium necat. Sed quoniam finem mundi citius adfuturum esse non dubitat, calliditatem suæ tranquillitatis mentibus pravorum occultat, ut ex improvviso feriat subita morte, quos diu tenuit alligatos in malitia prævæ actionis. Et multos in monasterio usque ad mortem stare permittit, ut ex illorum perversitate alios corrumpere et evertere possit. Et quia pro incontinenti tenet, an in monasterio, an extra monasterium miseris animas occidat et mactet; nos illius insidias, Domino protegente, vitantes, quod dicitur scilicet, *Quod facis, fac citius*, exsequamur. Nam quod dicitur, *Quod facis, fac citius*, non præcipit, sed præcidit Judæ malum, nobis bonum, quia hoc vult citius fieri, non tam festinando in illius poenam, quam in salutem fidelium.

7. O amor interminabilis, o charitas inestimabilis, o dilectio inscrutabilis, *Quod facis, fac citius!* illud cupio, illud desidero, illud quero, ad hoc veni in hunc mundum. *Quod facis, fac citius.* Vis me vendere Judæis? volo vendi. Vis tradere? volo tradi. Vis ut crucifigat? volo crucifigi. Vis ut occidat? volo occidi, hoc amo, hoc affecto. *Quod facis, fac citius.* Sed Jesu, vita mea, totum desiderium meum, dulcedo non fallax, dulcedo delectabilis, dulcedo gloriosa, decus Angelorum, splendor et gloria sanctorum, quantum eos diligebas, pro quibus mori cu iebas? Nobis vitam, tibi mortem affectabas. O miserum me! quem hactenus tam nequiter offendi, quem olim sic abhorruí heu, Dominum Jesum, ipse est Dominus meus et Deus meus! Heu, utinam mille annis in purgatorii igne essem cruciandus, antequam Dominus **608** Jesus a me sic esset offensus! O mi lector pro me lacrymas funde ad Dominum, ut tunc me clamantem audiat, pulsanti aperiat, consoletur lugentem, dolentem, poenitentem benigne suscipiat. O Domine Jesu, miserere mei: redde mihi jucunditatem vultus tui. Qui pro peccatoribus dignatus es mori, me peccatorem, rogo, ne permittas æternis ignibus cruciari. O dilectissimi fratres, animadvertite, sedula cogitatione pensate, quantum est amandus, quantum diligendus, qui pro nobis est talia et tanta opprobria passus; qui se tradentem ad mortem sic hortabatur dicens, *Quod facis, fac citius.*

8. Sequitur: *Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat, quod diceret ei Jesus: Eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum, aut ut egenis aliquid daret.* Loculos enim habebat, in quibus oblata servabantur suorum necessitatibus, et aliis indigentibus. In quo datur forma Ecclesiae servandi necessaria, quae iubetur non cogitare de crastino, ne pro terrenis serviat; vel pro timore inopiae justitiam deserat. *Cum ille accepisset buccellam, exivit continuo.* Erat autem nox quando exivit filius tenebrarum, faciens opera tenebrarum. Nos igitur qui sumus discipuli Christi, videamus ne panem intinctum comedamus; religionem quam tenemus in veste, servemus in mente; et sanctitatem quam habitus exterior palliat, intus animus teneat: ne in hora notis exeamus a Domino reprobati in stagnum ignis et sulphuris, cum diabolo concremandi. Illi pro viribus inhæreamus, quia bonum est illi adhærere. Adhæreat tibi, Domine, anima mea; ita tibi adhæreat, ut a te eam recedere nunquam permittas, sed ad te, quae pro te gemit, quam citius consolandam perducas: cui est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen

SERMO IV.

In vers. 31-33 cap. XIII Joannis.

1. Verbum Dei quanto amplius ruminatur in ore, tanto dulcius sapere debet in corde. Et verbi divini mens delibuta sapore se ingerit alabastrum unguenti cupientibus aperire: nec thesaurum diutius celari patitur, qui suscipit incrementum dum a pluribus erogatur. Unde non immerito divinorum fructus eloquiorum, quos de pomario Domini ipso sumpsimus largiente, prae suavitatum odore manibus portare quicumque gestierit, illi largiri gaudebimus. Sed rogo meum lectorem, ne illos ab amoribus sui cordis abiciat. Nam odor hinc suavissimus emanat, qui corde contritos sanat, et vulnere cicatrices consolidat. Odor iste omnium suavitatum in se continet monarchiam, quia omnem balsami odorem excedit, et quidquid in odoribus continetur. Hunc tantum ac talem odorem, si toto cordis olfactu odorare non desieris, in aeternum procul dubio non peribis quoniam est resurrectio et vita. *Qui credit in eum, etiamsi mortuus fuerit, vivet (Joan. xi, 25).* Odor iste omnium odorum suavis Dominus Jesus est: odor bonus, odor suavissimus, melle et lacte dulcior, nectare suavior, gemmis et auro pretiosior. Iste odor est verbum illud, de quo locuturi sumus: Verbum quod caro factum est, et habitavit in nobis (Joan. i, 14). A verbo isto semper verba mea procedant, et nihil aliud quam ipsum valeant jam resonare, Dominum scilicet Jesum, qui de se ipso ait: *Nunc clarificatus est Filius hominis.*

2. Exeunte Juda, pro quo dixerat, *Non estis mundi omnes, remanserunt soli mundi, cum suo mundatore, in quo signatur clarificatio Christi, in qua separatis malis manebit in aeternitate cum sanctis. Ita est. Sed aliam expositionem hic amor Christi requi-*

rit: quae nec debet scribi sine lacrymis, nec sine lacrymis legi. Christus de proxima passione, imo de proxima morte, quam pro salute mundi exsolvere disposuerat, gaudet et tripudiat, lætatur et exultat, et ait: *Nunc clarificatus est Filius hominis.* O Domine Jesu, fili hominis, fili Mariæ virginis, clarissime, dulcissime, speciosissime, vita sanctorum, et dulcedo Angelorum, quomodo glorificaris, quomodo clarificaris? nonne tibi adhuc imminent vincula verbera carnificum, opprobria hominum, et abjectio plebis; sputa, clavi, colaphi, spinea corona, arundo pro sceptro, crux, lancea? An vinciri **609** manibus a tergo, et vincitum ad iudicem adduci, et tanquam latronem ad ludibrium poni, est clarificatio tua? an ascendere crucis patibulum, et tam triste ferre supplicium? Estne lætitia tua, estne gaudium tuum mori, scilicet pro salute generis humani? Quid ad hæc dicemus? quid respondebimus, fratres mei? Hic vox debet silere, lacrymæ dicere: hic sermo tacere, et fletus clamare. Christus Deus noster pro nihilo, imo pro gaudio mortem ducebat, per quam nos a morte perpetua liberat. Et licet tam cito moriturus, tamen se ipsum clarificatum dicebat, quia tunc sic patiendo, imo sic moriendo membra sua, fideles suos clarificabat.

3. O bone monache, o bone christiane, recogita annos tuos pravorum in amaritudine animæ tuæ. Statue Christum sic crucifixum ab uno latere tuo, et tua peccata ab altero: et inter hæc positus vide quid agas. Contemplare Agnum, contemplare Christum Dominum tuum, sic in cruce extensum, pro te tam impie passum. Considera turpitudines carnis tuæ, pravas affectiones animæ tuæ. Funde lacrymas ad Crucifixum: te salvare paratus est, qui pro te talia passus est. *Nunc clarificatus est Filius hominis.* Et bene, *Filius hominis*, et non, *Homini*: quia sine virili semine de pura et intemerata Virgine natus, de Patre sine matre in cœlis est genitus. Cujus mater est virgo, cujus pater feminam nescit. Iste, inquam, Filius hominis valde clarificatus est, quia quidquid Filius Dei habuit per naturam, Filius hominis habet per gratiam. In isto Filio hominis, Mariæ scilicet Virginis, clarificatus est Deus. In quo est clarificatus? In salute languidorum, in illuminatione cæcorum, in resurrectione mortuorum, et in omnibus operibus suis Patris sui semper faciens voluntatem. Et Deus clarificavit eum in semetipso, quia unus Deus cum Patre; una divinitas, una majestas: et hæc clarificatio est ab aeterno. Hanc clarificationem morti appropinquans, secundum quod dicebat: *Pater, clarifica me apud te metipsum, claritate quam habui prius quam mundus fieret (Joan. xvii, 5).* Claritatem namque quam habebat secundum quod Deus, volebat habere secundum quod homo; ut humana natura Verbo unita, quæ tunc erat passibilis et mortalis, cito fieret impassibilis et immortalis: et hoc est quod dicitur, *Et continuo clarificabit eum.*

4. Tu ergo, christiane, qui cupis hæreditatem habere cum Christo, Deum Patrem semper clarificare memento, in pura cogitatione, serena locutione, ordinata actione, in omnibus moribus tuis: ut te quicumque viderit, glorificet Deum et benedicat dicens, *Benedictus sit Deus in cœlo et in terra, quia talia operatur in servis suis.* Profecto, si cum Christo clarificaveris Patrem, cum Christo ejusdem Patris habebis hæreditatem. Magnum est quod dico. Conditionis humanæ excedit dignitatem, hominem de terra terrenum, de pulvere pulverem factum, in cœlum ad Christum ascendere, et assidue cum Christo regnare. Quis unquam audivit simile? quis unquam tale vidit aliquid? Revera magnum, imo nimis magnum: et licet tam magnum, tamen vere magnum. Ipsa Veritas dixit: *Volo, Pater, ut ubi ego sum, illic sit et minister meus (Joan. xii, 26).* Tutaque, monache Benedicti, esto in veritate bonus minister Christi, religionem non simulans, sanctitatem non pallians, humilitatem non relinquens, usque ad mortem obedientiam tenens, et sic cum Christo regnabis, qui discipulis suis in consequentibus ait, *Filioli, adhuc modicum vobiscum sum.* Filiolos appellat, quos præ mentis tenacitate adhuc plenarie robur fidei non solidabat. Nam qui consueverant vivere lacte, nondum erant idonei ad vescendum solido pane. Et ideo filioli, quia parvuli, et tanquam parvuli in Christo lacte pascabantur, non esca. Noverant Christum secundum humanitatem: sed caligine mentis obducti, Christi vacillantes tenebant divinitatem. Possumus etiam dicere, quod præ amoris magnitudine discipulos suos filiolos appellaverit. Moris enim est parentum parvulos suos filios delicatius nutrire, quam magnos: et sæpius amplecti, et crebrius osculari. Et cum de hac vita mortis acerbitas eos exire compulerit, circa parvulos totum gremium charitatis expandunt, eosque brachiis astringunt, et in eorum oscula ruunt, magis parvulorum quam adultorum orbitatem plorantes. Et illi parvuli videntur, quos invicti amoris catena **610** connectit, cum tutela paterna illis jam suffragari non possit. Tunc filios suos parvulos tenent in cogitatione, quos non minimos tamen in amore continent. Sic et Dominus noster pro discipulis filiolos appellavit, quos iturus ad Patrem non minimo charitatis affectu dilexit. Multum eos diligebat, quos jam filiolos appellabat.

5. Qui ait, *Modicum tempus vobiscum sum*: hoc est modicum illud tempus quo in hac carne mortali vobiscum sum, presentem cernere me potestis. Sed tollam crucis patibulum, cito solvam mortis imperium. Cito veniet tempus et hora, qua jam non pro homine videar reputari: sed ero tanquam opprobrium hominum et abjectio plebis. Tunc quæretis me, cupietis me sequi: sed timore mortis percussus, nondum ex alto virtutis induti, animam vestram pro me ponere non poteritis. Et hoc est quod dicitur: *Quo ego vado, nondum potestis me modo sequi: et est sensus: Vado ad Patrem, sed per foramen*

acus, per angustias passionis, per dolores mortis. Sed non potestis me modo sequi, quia pavidi et timidi, veluti hædi in lacte matris ad immolandum nondum idonei: sed veniet tempus et hora, quibus penitus timore expulso, non solum crucis supplicium, sed quod nequius poterit excogitari tormentum, amore mei eritis subire parati. *Filioli mei, adhuc modicum vobiscum sum.* O Domine Jesu, adhuc charitas tua me compellit repetere modicum, Jesu, Domine meus et Deus meus, vita animæ meæ, peccatricis tuæ, præmium peregrinationis meæ; istud modicum tantum fuit amarum tibi. In isto modico factus es opprobrium hominum et subsannatio populi: in isto modico sicut aqua effusus es et dispersa sunt omnia ossa tua: in isto modico percussus est pastor, et dispersæ sunt oves gregis: in isto tam amaro modico, speciosus forma præ filiis hominum visus es non habere speciem, nec decorem (Isai. lxxxii, 2): in isto modico David meus, imo Jesus meus, Dominus meus, ante portam civitatis in tympano suæ carnis tympanizabat, et psallebat dicens, *Heloi, Heloi, lamazabactani? hoc est, Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? (Marc. xv, 34).* In isto modico Domina mea, Mater tua, virgo incorrupta, virgo intemerata, virgo ante partum, virgo post partum tui; Mater tua, imo martyr tua, martyr non ferro carnificis, sed acerbo dolore cordis, quam amare flebat, quam amare dolebat! Nec mirum, cum te videret unicum suum, totum desiderium suum, in cruce extensum, morti vicinum, imo inclinato capite tradere spiritum. Istud modicum, Domine Jesu, amarum tibi et amarum dulcissimæ matri tuæ, utinam amarum sic esset mihi, ut in isto modico fuissem juxta crucem Domini mei, ut quem adhuc videre non possum cum Patre manentem, saltem, in cruce positum mortuum videre meruissem. Istud modicum, quam felix, quam jucundum, quam gloriosum fuit illi latroni, qui in illo modico meruit a Domino suo audire: *Hodie mecum eris in paradiso! (Luc. xxiii, 43).* O vox dulcis, o vox delectabilis: *Hodie mecum eris in paradiso!* O Domine Jesu, quid dulcius, quid delectabilius, quid jucundius, quam esse tecum in paradiso? Nihil prorsus, penitus nihil. Quid ergo dicam, quid faciam, qui adhuc in hujus peregrinationis ærumna constitutus, tam longe exsulo a deliciis paradisi Dei mei? O bone Jesu, esto mihi Jesus. Recole, Salvator, quid et propter quid passus es, et miserere mei. Ipsa te cogat pietas, ut mala nostra superes parcendo, et voti compotem me tuo vultu saties. Tu esto meum gaudium qui es futurus præmium. Sit mea in te gloria per cuncta semper saecula, qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas (In Hymno Ascensionis), etc.

SERMO V.

In vers. 34-35 cap. XIII Joannis.

1. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Qui mandatum Domini non ignorat, necesse est ut secundum illud vivere non negligat.